

Број: 27.1-403-141/22

Датум, 13. октобар 2022. године

На основу чл. 22. став 3. и 19 став 2. тачка 3) Закона о фискалној одговорности у Републици Српској („Службени гласник Републике Српске“, број 94/15 и 62/18), Фискални савјет Републике Српске, на 2. редовној сједници одржаној 13. октобра 2022. године, након разматрања Консолидованог извјештаја о извршењу буџета Републике Српске за период 01.01-30.06.2022. године, даје сљедеће:

МИШЉЕЊЕ

на Консолидовани извјештај о извршењу буџета Републике Српске за период 01.01 - 30.06.2022. године

Законом о фискалној одговорности у Републици Српској („Службени гласник Републике Српске“, број 94/15 и 62/18), утврђено је да Фискални савјет Републике Српске, између осталог, Народној скупштини Републике Српске доставља мишљење на Консолидовани извјештај о извршењу буџета. С тим у вези, Влада Републике Српске доставила је на разматрање Фискалном савјету Републике Српске усвојен Консолидовани извјештај о извршењу буџета Републике Српске за период 01.01-30.06.2022. године.

Имајући у виду да буџетски планови почивају на макроекономским трендовима које није могуће сасвим поуздано предвидјети, оправдана су одређена одступања остварених од планираних фискалних резултата. С обзиром на озбиљност и економске размјере пандемије и кризе која се на њу надовезала (глобална инфлација, енергетска криза, покидани ланци снабдијевања...) макроекономски трендови су погоршани у читавој Европи укључујући и Републику Српску, како у 2022. години тако и процјене у средњем року. Будући да промјене макроекономских агрегата знатно утичу на фискалне токове, евентуално значајније одступање буџетских категорија од плана до краја године прије свега ће зависити од будућих макроекономских кретања која су неизвјесна.

Извршење буџета за период 01.01-30.06.2022. године може се оцијенити задовољавајућим посматрајући реализацију у односу на Ребаланс буџета за посматрани период.

На основу достављеног Консолидованог извјештаја о извршењу буџета Републике Српске за период 01.01.-30.06.2022. годину, евидентно је да су буџетски приходи остварени у износу од 1.795.368.567 КМ, што представља 98,12% у односу на Ребалансом планиран износ за првих шест мјесеци 2022. године. Увидом у структуру реализованих буџетских прихода у првој половини 2022. године, 92,48% наплаћених прихода је у категорији пореских прихода. У поређењу са извршењем буџета за првих шест мјесеци 2021. године, у 2022. години буџетски приходи већи су за 322.412.949 КМ.

Порески приходи у првих шест мјесеци 2022. години реализовани су у износу од 1.660.446.228 КМ или 99,06% у односу на Ребалансом планиран износ. Поредићи остварење пореских прихода у првој половини 2022. години са остварењем претходне године, исти су већи за 22,15%. У оквиру пореских прихода, веће остварење у односу на планирани износ по Ребалансу буџета забиљежено је код пореза на добит за 41,51%, као и код индиректних пореза прикупљених ван УИО за 23%. Значајни опоравак привреде имао је позитиван утицај на кретање прихода од пореза на добит, па је приликом измиривања обавеза по годишњим пријавама за резултате остварене у претходној години уплаћен већи износ од пројектованог финансијским планом. Такође, према подацима АПИФ-а добит прије опорезивања привредних субјеката у Републици Српској за 2021. годину већа је за 18,4% у односу на 2020. годину, што је свакако утицало на веће уплате пореза по годишњој пријави у 2022. години.

У првој половини 2022. године приходи од индиректних пореза прикупљени преко УИО, као најзначајнија ставка у структури пореских прихода, остварени су у укупном износу од 781.013.163 КМ, што представља 93,32% у односу на Ребалансом буџета планиран износ. Ови приходи остварени у посматраном периоду већи су за 20,75% у односу на њихово остварење у истом периоду 2021. године. Раст цијена који је забиљежен у прва два квартала 2022. године одразио се на значајнији раст прихода од индиректних пореза у поређењу са претходном фискалном годином. На раст поменутог прихода утицала је и расподела прихода од индиректних пореза за Републику Српску по вишем коефицијенту у односу на коефицијенте који су се примјењивали у истом периоду претходне године. Имајући у виду значајан утицај индиректних пореза на укупан буџет, односно високо учешће ове врсте прихода у структури укупних буџетских прихода, неопходно је посебну пажњу посветити планирању, остварењу и расподјели прихода од индиректних пореза.

Непорески приходи за прва два квартала 2022. године реализовани су у износу од 133.632.739 КМ или 88,96% у односу на Ребалансом планирани износ за посматрани период. На ниже остварење укупних непореских прихода утицала је нижа реализација на позицији прихода од финансијске и нефинансијске имовине и позитивних курсних разлика, који су реализовани 56,74% у односу на Ребалансом буџета планиран износ за посматрани период. У оквиру непореских прихода веће остварење у односу на план евидентирано је на позицији накнада, такса и прихода од пружања јавних услуга за 3,51%, као и у оквиру осталих непореских прихода и то за 22,9%. Ако се упореди остварење непореских прихода с подацима из истог периода претходне године, евидентна је виша реализација за 18,8%.

На основу Консолидованог извјештаја о извршењу Буџета за период 01.01-30.06.2022. године евидентно је остварење буџетских расхода у износу од 1.640.594.561 КМ, што представља извршење од 90,27% у односу на Ребаланс буџета за првих шест мјесеци 2022. године. Ниже остварење расхода у односу на план евидентирано је на свим збирним ставкама буџетских расхода. Расходи по основу коришћења роба и услуга износе 52.000.648 КМ, што представља 85,05% у односу на Ребалансом буџета предвиђена средства за ове намјене за првих шест мјесеци 2022. године. Нижа реализација у односу на план за посматрани период евидентирана је на ставци расхода финансирања и других финансијских трошкова и то за 28,38%. Значајно ниже извршење буџетских расхода у односу на план за посматрани период евидентирано је на ставци субвенција за 42,55%. Иако је дошло до смањења буџетских расхода у односу на план за посматрани период, неопходно је имати у виду да ће због динамике извршења буџета до краја године доћи до пораста реализације одређених категорија буџетских расхода. Фискални савјет препоручује да се јавна потрошња строго контролише, односно да се реализација расхода врши искључиво на основу прилива по основу остварења прихода.

У прва два квартала 2022. године значајно је нижа реализација издатака за нефинансијску имовину, односно исти су реализовани 29,43% у односу на планиран износ Ребалансом буџета за посматрани период.

Извршење буџета за прва два квартала 2022. године има за резултат буџетски суфицит у износу од 121.021.373 КМ. Исказани буџетски суфицит за период 01.01-30.06.2022. године представља разлику бруто буџетског суфицита у износу од 154.774.006 КМ и нето издатака за нефинансијску имовину који су исказани у негативном износу од 33.752.632 КМ. Ребалансом буџета за посматрани период планиран је буџетски дефицит у износу 104.562.450 КМ. Остварени буџетски суфицит резултат је ниже реализације буџетских расхода и смањења негативних нето издатака за нефинансијску имовину у односу на план. Одступање оствареног од планираног буџетског резултата указује да је Ребаланс буџета израђен начелно у складу са прогнозираним макроекономским оквиром, односно доста опрезно (конзервативно), сходно високом нивоу неизвјесности у погледу привредних кретања.

Закључно са 30.06.2022. године примици од задуживања износили су 158.665.260 КМ, што представља 51,65% укупно Ребалансом планираних примитака од задуживања за посматрани период. Издаци за отплату дугова, у периоду 01.01.-30.06.2022. године, износе 254.091.863 КМ, што представља извршење од 112,06% у односу на Ребаланс буџета за првих шест мјесеци 2022. године. Подаци о извршењу буџета у првој половини 2022. године показују да је ино-дуг редовно сервисирао, те да је за претходно наведене потребе издвојено 129.021.709 КМ.

Стратегијом управљања јавним финансијама Републике Српске за период 2021-2025. година планирано је да се кроз двије фазе у буџет укључе сви извори средстава који се евидентирају на рачуноводственим фондовима од (02) до (05) и њима припадајући расходи и издаци, што се оцјењује позитивним искорак у јачању система управљања јавним финансијама у Републици Српској. Прва фаза реализована је у 2022. години кроз укључивање фонда (02) у буџет. У складу са тим, приликом анализе Консолидованог извјештаја о извршењу буџета за првих шест мјесеци 2022. године, Фискални савјет је анализирао реализацију прихода и примитака, те расхода и издатака који се евидентирају на овом Фонду. На фонду Прихода по посебним прописима у периоду 01.01-30.06.2022. године остварен је позитиван буџетски резултат у износу од 1.928.239 КМ, док је Ребалансом буџета за посматрани период на овом фонду планиран дефицит у износу 4.601.550 КМ. На фонду 02 извршење буџета одступа од планираног у погледу смањења како буџетских прихода тако и буџетских расхода. Такође, на Фонду 02 значајно је нижа реализација издатака за нефинансијску имовину у односу на планирано. Као резултат наведеног остварен је буџетски суфицит у прва два квартала 2022. године.

Процјена Фискалног савјета је да је у временима повећане неизвјесности још потребније обезбиједити транспарентност у планирању и спровођењу политике. У супротном, у вријеме шокова, који су често ублажени повећаном јавном потрошњом, може постојати простор за нетранспарентно и нерационално или неоправдано трошење јавних средстава, што може довести до погоршања дугорочне одрживости јавних финансија. Фискални савјет указује да треба водити рачуна да се реализација буџета за 2022. годину одвија кроз дате смјернице и препоруке у Мишљењу Фискалног савјета Републике Српске на Нацрт програма фискалне консолидације за период 2021-2023. година.

ПРЕДСЈЕДНИК

Проф. др Миленко Крајишник